

אלול (16)

דרך העבודה

כתב רבינו יונה ב"שערי תשובה": כאשר יקבל אדם על עצמו לשמוע מוסר החכמים לקבל תוכחתם, ושלא יגרע מדבריהם, הנה ברגע קטן יצא מאפילה לאור גדול, כי בעת אשר יקבל להיות עושה ככל אשר יורוהו תופשי התורה, עלתה בידו התשובה ונהפך לאיש אחר. ומעת אשר קבל עליו כזאת, אחרי זאת יום יום ידרוש וישקוד על דלתות מוכיחיו, וישפיל מכל מלמדיו. למדנו כאן עצה נפלאה לימי הדין לקבל על עצמו לעשות ככל הכתוב בתורה, אף שאינו יכול עדיין להשיג הכל, מכל מקום כיון שקיבל על עצמו, ואחר כך יום יום ידרוש מעט מעט, עלתה בידו תשובה ונהפך לאיש אחר. בדרך הזו צריכה להיות עבודתנו בתיקון מעשינו. עבודה שתהיה מתוך קבלה אמיתית. ואף שלפי שעה הוא עדיין אינו מסוגל לעמוד בכל, בכל זאת ישתדל בשמירת הקבלות במידת האפשר, כמו שלימדנו רבינו יונה, ועלתה בידו התשובה. ההכנה לראש השנה וליום הכיפורים צריכה להיות בחלקה הגדול על ידי קבלות, ובהעמקת שמירת הקבלות, ולא רק על ידי שימת לב על התיקון מעשינו. זהו הצד המעשי של התשובה. קבלות לחיזוק הכוונה בברכות ובהזכרת ה'שמות', הן מועילות מאוד בעבודת האלול. נוכל להתחזק על ידי יצירת הרגל לעצור לפני כל ברכה והזכרת השם שמים, וכן כוונה ב"מלך העולם", מלכויות. ספר "לקח טוב, על מועדי השנה"

שפרו מעשיכם

על הפסוק: "תקעו בחודש שופר" (תהלים פא), דרשו חז"ל (ויקרא רבה): "בחודש", בחודש זה תחדשו מעשיכם, ב"שופר", בחודש הזה פשרו מעשיכם. ה"בן איש חי", מבאר מהו ההבדל בין חידוש לשיפור: שיפור מעשיכם פרושו: שהמצוה תיעשה בשלמות, בדיקדוק ההלכה באופן המשופר והטוב ביותר, כגון: כשאדם נוטל ידיו לסעודה, בעת הנטילה עליו להקפיד לסובב את ידיו כדי שהמים יגיעו לכל מקום. או בעת הנחת התפילין יקפיד שהתפילין תהיינה במקום, ללא תזווה, יקטין את הקשר שלא יהיה בגדר של 'קרקפתא דלא מניח תפילין', וכן בכל תחום ותחום. ה"חזון איש" נשאל, איך זוכים לקבל יראת שמים, הוא השיב שליראת שמים זוכים על ידי דיקדוק ההלכה על כל צעד ושעל. ספר "יחי ראובן ימים נוראים"

אלול, עבודה חיצונית

ימי האלול הם ימים של עבודה. אלו הימים שבהם משה רבינו עמל ועבד קשה לפני שקבל את הכל במתנה. כדי לקבל את המתנות בחודש תשרי, צריך לעבוד ולעמול,

אם לא פותחים את הפה לא מקבלים מתנות. והעבודה היא עבודה של שלימות. בחודש אלול לא יתכן לשבת ולדבר לשון הרע, לא יתכן לקרוא עיתון, דברים אלו אינם שייכים לחודש אלול, כי בחודש זה צריכה להיות שלימות גם ב"ה" הפנימית וגם ב"ה" החיצונית, יראת שמים מושלמת בשתי המדרגות. למעשה בעבודת האלול אנו עושים מעשים שלמעלה מדרגתנו. כי אם נעשה בחודש אלול זה מעשים רק כפי מדרגתנו, לא יהיה לנו אלול. והנה הנקודה החריפה ביותר של האלול, היא: "וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוות הזאת לפני ה' אלוהינו כאשר צונו" (דברים ו. כה). ואמרו במדרש (דברים רבה): למה הדבר דומה, למלך שהיה לו אבן טובה והפקידה אצל אוהבו, א"ל: בבקשה ממך תן דעתך עליה ושמור אותה כראוי, שאם תאבד לא יש לך מהיכן לפרוע לי, אף אני לא יש לי אחרת כיוצא בה. ונמצאת חוטא עלי ועליך! כך אמר משה לישראל: אם שמרתם את התורה לא על עצמכם אתם עושים צדקה בלבד אלא עלי [על הקב"ה]: על עצמכם מנין? שנאמר: וצדקה תהיה לנו, לי לכם! אמתי? כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת. כלומר ככל שאנו רועדים מיום הדין, אומרים לנו חז"ל, גם הקב"ה דואג! הבנים שלנו הם גם הבנים שלו, ואיכפת לו יותר מאשר איכפת לנו על הילדים שלנו על הפרנסה, על הסייעתא דשמיא, על התורה שלנו על הכל! יכול להיות מי שיאמר, לי לא איכפת, אני מוותר, אם לא תהיה לי פרנסה, מכל מקום יהיה לי בצמצום, אבל הקב"ה רוצה הוא שנשמור לעשות את כל המצוה הזאת, כדי שיהיה לנו טוב. זו הרגשה שאנשים הרגילים לאסוף כספים למטרת של צדקה מכירים אותה, המטרה קרובה ללבנו, ואנו יודעים עד כמה אנו זקוקים לכסף זה, ואילו האדם שפתח עכשיו את הדלת לא מבין מה רוצים ממנו, חוסר התיאום הזה, מכאיב ביותר! הקב"ה כביכול רוצה מאתנו 'צדקה', ואם אנחנו לא מבינים, לא איכפת לנו, זה נורא ואיום.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "אלול ימים נוראים"

ניצול ימים חשובים אלו

בספר "מטה אפרים" (סי' תקפ"א, אלף המגן אות י"א), ממשיל ימים אלו, לבעל חוב אשר נתנו לו בית דין תקופת זמן של שלושים יום, בכדי להיפרע מנושיו. נתאר לעצמנו את תחושת אותו לוח, אשר לא השכיל לנצל ימים אלו לצבירת ממון לפרוע חובותיו, והנה, עם תום התקופה שנתנו לו בית דין, מגיע הנושה ובידיו צו עיקול על ביתו ונכסיו, ואחריתו מי ישורנו, וכי לא ימרוט הלוח את שערות ראשו על כי לא השכיל לנצל

ימים אלו. משל נפלא כתב ה"חובות הלבבות" (סוף שער התשובה) וז"ל: וכבר המשילו זה הקדמונים לאדם שהיו בידו מטבעות של כסף והיה צריך לעבור בנהר גדול, וכאשר עמד על שפת הנהר השליך את המטבעות ההם בנהר, מפני שקיוו להפסיק בהם את זרימת הנהר. והשליך את כולם, חוץ ממטבע אחד שנשאר בידו, ולא נפסקו המים בעבורם. כאשר ראה כן, אמר למלח אחד שהיה בנהר: קח מטבע אחד אשר בידי, והעבירני בספינתך בנהר. עשה המלח כן, והגיע לחפצו במטבע ההוא אשר נשאר בידו. והשיג בו מה שלא השיג בכל המטבעות הרבים שהיו בידו. אך למותר יהיה לתאר את תחושתו של אותו אדם, אשר הבין, בסופו של דבר, כי איבד את ממונו בידים בלא שום תועלת ורווח. והנה, הקב"ה נותן לנו כל שנה י"ב חודש, שס"ה יום, ואנו לרוב מאבדים ימים אלו בקטנותנו. ואז מגיעים הימים הנוראים שבהם מתפללים ומפילים תחינתנו לפני בורא עולם "זכרנו לחיים", "כתבנו בספר חיים" וכו', והקב"ה, אשר רחמיו על כל מעשיו, נוהג עמנו לפני משורת הדין ונותן לנו שנה נוספת, אך אנו ממשיכים בשלנו, ממשיכים להשליך את הפרוטות לנהר, פרוטה אחר פרוטה, איזה תחושה של צער ועוגמת נפש צריכה לאפוף אותנו בידענו ידיעה מרה זו, הלא מפסידים אנו את ימות השנה בידים! אך בנוסף על ידיעה זו צריכים אנו לדעת כי אם בכל ימות השנה דומה ההפסד לפרוטות. באלול, דומה הפסד הימים לדינרי זהב.

ספר "אוצרות התורה אלול ראש השנה"

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש

לכאורה ישנה בפסוק זה כפילות, שכן אם דוד אומר שהוא שואל רק שאלה אחת מאת ה', ודאי שאותה הוא מבקש. יש לומר, שעל פי הנוהג שבעולם, לא כל מה שאדם מבקש בפיו הוא אכן שואף לו בלב, למשל, מדי יום אנו מתפללים: "ונפשי כעפר לכל תהיה". אך מיד אחרי התפילה נפשנו מתמלאת כעס אם פגענו בנו, או אפילו אם לא חלקו לנו את הכבוד הראוי..... על זה אמר דוד המלך: "אחת שאלתי מאת ה'", "ופי ולבי שוים בשאלה זו, שכן "אותה אבקש" באמת, גם בתוך לבי פנימה!

ומתוך האור "ימים נוראים"

שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו, יבוא כל בשר להשתחוות לפניך ה'.

כך אפשר לפרש מילות תפילה זו: עם ישראל משכימים וקמים בבוקר מוקדם, כדי לומר סליחות. מן הראוי היה להשאיר את הגוף בבית ואת הנשמה לקחת לבית הכנסת, לאמירת סליחות בכוונה, אבל במציאות רואים את ההפך: את הנשמה משאירים בבית במיטה, ומגיעים לבית הכנסת רק עם הגוף, כדי לצאת ידי חובה! וכך מובן מה שאומרים: "שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו", כיון שרק הבשר, הגוף מגיע לתפילה מבקשים מה: "יבוא כל בשר להשתחוות לפניך ה'" "אנא קבל גם את זה.

ומתוך האור בשם הר' שלום שכרדון זצ"ל

הלכה: הבדלה על הכוס קודם תפילת ערבית

מותר לעשות הבדלה קודם תפילת ערבית כמבואר במשנ"ב (סימן תפ"ט סק"ח). אולם לגבי הדלקת הנר יש לדון על פי המבואר בשו"ע (סימן רצ"ט ס"י) שלא לעשות שום מלאכה קודם שהבדיל, ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפילה אומר: ברוך המבדיל בין קודש ובין חול. ולכן בעניינינו כשרוצה להבדיל קודם התפילה ידליק אחד הילדים אם אפשר את הנר ולא המבדיל כיון שלכתחילה אם לא הבדיל בתפילה לא יעשה מלאכה. "ספר הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: אלתמנע טוב מפעליו בקהילות לאל ידך לעשות משלי

חקירה: אין איסור חל על האיסור

האם הוא פטור מעונש על האיסור השני, אך יש איסור, או שאין איסור כלל. (קובץ הערות ל-ז, הגר"ש שקאפ נדרים יג ד"ה ובס': אין איסור כלל, פרי מגדים ושו"ת אבני מילואים יב המובאים בו: יש איסור) **ספר קובץ "יסודות וחקירות"**

סיפור: תקנות חדשות

כאשר התקבל הגאון בעל "שאגת אריה" לרב ואב בית דין בעיר מץ, אמרו לו פרנסי העיר, כי מנהג אבותיהם בידיהם, שכל רב חדש המתמנה בעיר הזאת, עושה תקנה חדשה וכותב אותה בפנקס הקהילה. מיד ציוה הרב להביא לפניו את הפנקס וכתב בו: לא תגנוב! לא תנאף! לא תחמוד!. השתוממו אנשי העיר: הלא הדברים האלה כתובים בתורה? הסביר להם הרב: כבר נוכחתי לראות, כי מה שכתוב בתורה אינכם מקיימים, אבל אתם מדקדקים היטב בתקנות הכתובות בפנקס, לכן כתבתי גם את אלה בפנקס, אולי מעתה תקיימו אותם!

ספר חד וחלק חלק ג'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr